

**Riktlinjer för
arbetet mot våld i
nära relationer**

Antagna av
Socialnämnden
2017-02-27

Rev. 2019-12-04

Innehållsförteckning

1.	Inledning	2
1.1	Definitioner	3
1.1.1	Våld	3
1.1.2	Nära relation	3
1.2	Avgränsning	4
1.3	Målgrupper	4
1.4	Särskilt sårbara grupper	4
1.4.1	Äldre personer	4
1.4.2	Personer med funktionsnedsättning	5
1.4.3	Personer med könsöverskridande identitet eller uttryck	5
1.4.4	Hbtq-personer	5
1.4.5	Nationella minoriteter	6
1.4.6	Kvinnor med utländsk bakgrund	6
1.4.7	Kvinnor med missbruks-och beroendeproblematik	6
1.4.8	Hedersrelaterat våld och förtryck	7
1.5	Lagstiftning och styrande dokument	7
1.5.1	Handböcker, föreskrifter och allmänna råd	7
2.	Samordning av insatser	9
2.1	Extern samverkan och andra myndigheters ansvar	9
3.	Insatser	11
3.1	Våldsutsatta	11
3.1.1	Boende	11

3.1.2	Råd och stöd.....	12
3.1.3	Ekonomiskt bistånd.....	13
3.1.4	Kontaktperson.....	13
3.2	Våldsutövare.....	13
3.2.1	Boende.....	14

1. Inledning

Våld i nära relationer är ett stort samhällsproblem som förekommer bland alla grupper i samhället. Både kvinnor och män är utsatta men kvinnor är oftare utsatta för upprepat och mer allvarligt våld.¹ Våld i nära relationer drabbar även barn under 18 år, som både kan bevittna våld mellan närstående vuxna och själva vara utsatta för våld av en partner.

Den yttersta målsättningen för Socialnämndens arbete mot våld i nära relationer är att våldet ska upphöra, vilket kräver både akuta stöd- och skyddsinsatser för våldsutsatta, insatser till våldsutövare och tidiga förebyggande insatser. I allt arbete som rör våld i nära relationer ska också barnperspektivet särskilt beaktas.

Följande riktlinjer för arbetet mot våld i nära relation inom socialtjänsten på Ekerö syftar till att vara en anvisning för vad arbetet mot våld i nära relationer ska innehålla, vad som är viktigt att beakta i arbetet med dessa ärenden, samt vilka insatser som ska erbjudas våldsutsatta, våldsutövare och barn som bevittnat våld.

Riktlinjerna är fastställda av Socialnämnden och riktar sig till socialkontorets medarbetare. Riktlinjerna utgår från gällande lagstiftning samt föreskrifter från Socialstyrelsen.

Att vara utsatt för våld i en nära relation innebär en djup inverkan på psykisk och fysisk hälsa för den drabbade, både på kort och på lång sikt². Det är en kränkning av mänskliga rättigheter och arbetet mot våld i nära relationer är en del i Sveriges åtaganden för en bättre folkhälsa på global nivå³.

¹ Socialstyrelsen. *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Artikelnummer 2015-4-4, 9

² NCK. Medicinska och psykosociala konsekvenser av våld i nära relationer. <http://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/medicinska-och-psykosociala-konsekvenser-av-vald-i-nara-relationer/> (hämtad 2016-10-17)

³ Socialstyrelsen. *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Artikelnummer 2015-4-4, 9

Kommuners verksamhet är en viktig del i arbetet med stöd till personer som varit utsatta för våld i nära relation. Av Socialtjänstlagens s. k. brottsparagraf, 5 kap. 11 §, framgår att;

”Till socialnämndens uppgifter hör att verka för att den som utsätts för brott och dennes närstående får stöd och hjälp.

Socialnämnden skall särskilt beakta att kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av närstående kan vara i behov av stöd och hjälp för att förändra sin situation.

Socialnämnden ansvarar för att ett barn, som utsätts för brott, och dennes närstående får det stöd och den hjälp de behöver.

Socialnämnden skall också beakta att barn som bevittnat våld eller andra övergrepp mot närstående vuxna är offer för brott och kan vara i behov av stöd och hjälp.”

1.1 Definitioner

1.1.1 Våld

”Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom denna handling skadar, smärtar, skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från något den vill”-
Per Isdal ATV

WHO definierar våld utifrån fyra olika våldstyper; fysiskt, psykiskt och sexuellt våld samt försummelse. Utöver dessa fyra våldstyper kan det även förekomma ekonomiskt och materiellt våld. Ofta består våldet av en kombination av olika handlingar. Här är exempel på hur våldet kan ta sig uttryck:

- *Fysiskt våld:* att förövaren t ex biter, river, drar i håret, bränner, skakar eller knuffar. Det kan även innefatta örfilar, knytnävsslag, slag med tillhyggen, knivstick, sparkar och stryptag.
- *Psykiskt våld:* t ex hot, tvång, trakasserier, glåpord och förlöjligande. Det kan även innefatta att den våldsutsatta utsätts för kontroll och social isolering.
- *Sexuellt våld:* olika former av sexuellt påtvingade handlingar som t ex att tvinga den utsatta att titta på pornografi, samlag utan samtycke, könsstympning, sexuella trakasserier och att använda ett sexuellt kränkande språk
- *Försummelse:* att den utsatta t ex inte får behövlig hjälp med mat, medicin eller hygien eller att den utsatta förvägras hjälp med att komma ur sängen eller får för lite, för mycket eller felaktig medicin.
- *Ekonomiskt våld:* att våldsutövaren t ex kontrollerar och vägrar den utsatta att ha insyn i ekonomin

- *Materiellt våld*: t ex förstörelse eller stöld av den utsattas personliga tillhörigheter, bohag, värdesaker etc.⁴

1.1.2 Nära relation

Enligt Nationellt centrum för kvinnofrids (NKC) kunskapsbank innebär en "nära relation" att den utsatta har en nära och förtroendefull relation till förövaren. Det finns ofta starka emotionella band till förövaren vilket försvårar möjligheten till motstånd och uppbrott. Vidare kan våld i nära relation förekomma mellan närstående i såväl heterosexuella som samkönade relationer samt inom syskon- och andra familje- och släktrationer.⁵ Bedömningen gällande om det rör sig om våld i nära relation behöver göras utifrån familje- och levnadsförhållanden i det enskilda fallet⁶.

1.2 Avgränsning

Riktlinjerna avser våldsutsatta i nära relation och inte alla brottsoffer. De avser även endast händelser som skett i närtid. Målgruppen är främst våldsutsatta vuxna medan riktlinjer kring handläggning av barnärenden finns i form av *Riktlinjer för handläggning och dokumentation avseende barn och ungdom*.

1.3 Målgrupper

Riktlinjerna avser följande målgrupper:

- **Personer som utsätts för våld av närstående:** Män och kvinnor från 18 år oavsett könsidentitet eller sexuell preferens. Våldet kan ske både i parrelationer, före detta parrelationer och i andra familje- och släktrationer
- **Personer under 18 år:** De under 18 år som har utsatts för våld eller andra övergrepp av sin partner eller som utsatts för hedersrelaterat våld
- **Personer som utövar våld mot närstående:** Avser män och kvinnor i alla åldrar i heterosexuella och samkönade relationer samt även inom andra familje- och släktrationer.

1.4 Särskilt sårbara grupper

Inom området våld i nära relation har vissa grupper av personer lyfts fram utifrån att de riskerar en särskild utsatthet. I arbetet med enskilda är det viktigt att inte fokusera på "gruppstillhörighet" utan utgå ifrån att olika faktorer kan påverka den våldsutsattas sårbarhet. Det är viktigt att hela tiden utgå från individens behov och förutsättningar.

⁴ Socialstyrelsen. *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Artikelnummer 2015-4-4, 17

⁵ NCK. Våld i nära relationer. <http://www.nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer/vald-i-nara-relationer/> (hämtad 2016-10-17)

⁶ Socialstyrelsen Meddelandeblad. *Socialnämndens ansvar för god kvalitet oavsett utförare av insatser- Socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld*. December 2009.

Nedan kommer de grupperna övergripande presenteras. Se även Särskilt sakkunniga under Organisation och funktioner.⁷

1.4.1 Äldre personer

Äldre personer som utsätts för våld riskerar att bli en osynlig grupp på grund av samhällets syn på äldre. Äldre ses i många sammanhang som en homogen grupp vars gemensamma närmare är just åldern. Både äldre män och kvinnor utsätts för våld; i nära relationer, av grannar i särskilt boende, av anställda inom vård och omsorg och deltagare i daglig verksamhet.⁸

Äldre personer är ofta mer beroende av omgivningen, både från närstående och samhället, och detta beroende är en viktig riskfaktor vid våld i nära relation. Beroendet kan även leda till en ökad risk för upprepat våld och det gör det även svårare att ta sig ut ur en destruktiv relation. En annan riskfaktor är ansträngda vårdrelationer. Personer med demenssjukdom är särskilt sårbara och löper dubbelt så stor risk att utsättas för vanvård av personal och anhörigvårdare.⁹

1.4.2 Personer med funktionsnedsättning

Liknande äldre personer riskerar personer med funktionsnedsättning att osynliggöras, men på grund av sin funktionsnedsättning istället för på grund av ålder. Detta sker dels på ett allmänt plan genom att personer med funktionsnedsättning kan betraktas som könlösa och icke-sexuella men även genom att utsattheten för brott bland personer med funktionsnedsättning betraktas som "missförhållanden" eller "brister" i vården och omsorgen. Våldsutsatthet bland personer med funktionsnedsättning är minst lika vanligt som bland personer generellt. Däremot brukar personer med intellektuella och psykiska funktionsnedsättningar nämnas som särskilt sårbara.¹⁰

Personer med funktionsnedsättning är i många fall beroende av andra i sitt dagliga liv. De personer som hjälper och stödjer kan både upptäcka våld men även vara förövare. Personer med funktionsnedsättning löper en större risk för att bli utsatta för våld och upprepat våld utifrån beroendet av andra.¹¹

1.4.3 Personer med könsöverskridande identitet eller uttryck

Personer med könsöverskridande identitet, t ex transvestiter, intersexuella, personer som definierar sig bortom kön och inte inom könsidentitet kvinna eller man, kan samlas under paraplybegreppet transpersoner. På grund av sitt normbrytande könsuttryck är

⁷ Ibid, 21ff

⁸ Ibid, 21ff

⁹ Ibid, 21ff

¹⁰ Ibid, 21ff

¹¹ Ibid, 21ff

transpersoner en särskilt utsatt grupp. De normbrytande könsuttrycken kan användas mot dem i nära relationer och de riskerar att få utstå hatbrott och diskriminering.¹²

1.4.4 Hbtq-personer

På grund av den heterosexuella normen som finns i samhället osynliggörs eller bagatelliseras ofta våldet i samkönade relationer. Detta kan leda till att omgivningen har svårare att se, förstå och hantera våldet. Det finns forskning som indikerar att unga hbtq-personer är mer utsatta för våld inom familjen jämfört med heterosexuella unga.¹³

Våldsmönstret i samkönade relationer ser i princip ut på samma sätt som i heterosexuella relationer men har även en del olikheter nämligen hur omgivningen uppfattar våldet, benägenheten hos den våldsutsatta att anmäla och söka hjälp samt bemötande hon eller han får påverkas av könstillhörigheten hos förövaren och den våldsutsatta.¹⁴

1.4.5 Nationella minoriteter

Liknande de andra särskilt utsatta grupperna kan man se att problematiken med att omgivningen fokuserar på den våldsutsattas bakgrund snarare än våldet som personen utsatts för förekommer även vid bemötandet av personer från en nationell minoritet.¹⁵

1.4.6 Kvinnor med utländsk bakgrund

Våldsutsatta kvinnor med en utländsk bakgrund är en heterogen grupp med olika sociala bakgrunder där de kan dela sina erfarenheter med andra våldsutsatta men aspekter av deras utsatthet kan även kopplas till deras bakgrund. Studier visar på att kvinnor med utländsk bakgrund utsätts för våld i större utsträckning än kvinnor som har minst en förälder som är född i Sverige. Detta kan bero på en mängd olika saker t ex lägre utbildning, utsatt ekonomisk situation, isolering, språksvårigheter, okunskap kring sina rättigheter, starkt beroende till våldsutövaren och begränsat socialt nätverk. Samtliga av dessa faktorer kan öka risken för att utsättas för våld.¹⁶

Etnisk diskriminering kan påverka utländska kvinnor när de söker hjälp för sin våldsutsatthet och det finns en risk att kvinnan i första hand ses som representant för en kultur och i andra hand som individ.¹⁷

¹² Ibid, 21ff

¹³ Ibid, 21ff

¹⁴ Ibid, 21ff

¹⁵ Ibid, 21 ff

¹⁶ Ibid, 21ff

¹⁷ Ibid, 21 ff

1.4.7 Kvinnor med missbruks-och beroendeproblematik

Kvinnor med missbruk eller beroendeproblematik kan ha svårare än andra våldsutsatta att stöd och hjälp och kvinnorna beskriver hur både omgivningen och de själva kan ha attityden att de "får skylla sig själva" för våldet. Samtidigt befinner sig kvinnor med missbruk eller beroende många gånger i livssituationer som ökar risken för våld. Omgivningen kan se våldet som en konsekvens av missbruket vilket kan leda till att våldet negligeras eller osynliggörs. Kvinnorna kan utsättas för våld, förutom av partner eller tidigare partner, av bekanta eller yrkesutövare som kvinnorna möter t ex poliser, väktare eller behandlingspersonal. Kvinnor med missbruk eller beroende kan ofta ha problem på flera livsområden som gör att hon behöver stöd och behandling eller vård t ex gällande psykisk och fysisk hälsa, svag ekonomi, arbetslöshet och osäker bostadssituation.

Det kan vara särskilt svårt för en kvinna med missbruk eller beroende att söka hjälp gällande sin våldsutsatthet. Det kan bero på bl. a rädsla: för att bli dåligt bemött, bli avvisad på grund av missbruket, att inte bli trodd, att missbruket ska avslöjas, att råka ut för repressalier om hon skvallrar och att bli sedd som en dålig förälder och därmed få sina barn omhändertagna.¹⁸

1.4.8 Hedersrelaterat våld och förtryck

Hedersrelaterat våld och förtryck kännetecknas bl. a av att våldet utövas kollektivt, att kontrollen av kvinnor och flickors sexualitet är central samt att valet av partner inte är individens utan familjens eller ett större kollektivs angelägenhet. Eftersom våldet sker kollektivt innebär det att det kan vara flera förövare och att omgivningen sanktionerar eller driver på våldet. Förövarna kan vara män och kvinnor. Våldet kan ta sig olika uttryck t ex fysisk, psykiskt och sexuellt och röra sig om en rad olika handlingar, allt från vardagliga begränsningar gällande t ex klädval till livsval som utbildning och val av partner. Våldet kan rikta sig mot både kvinnor och män, flickor och pojkar. Hbtq-personer kan vara särskilt utsatta.¹⁹

1.5 Lagstiftning och styrande dokument

Socialnämndens ansvar för våld i nära relationer styrs främst av bestämmelser i socialtjänstlagen.

Följande paragrafer i socialtjänstlagen är relevanta:

- **5 kap. 11 §** den så kallade brottsofferparagrafen
- **2 kap. 1§ och 2 a kap. 1§** Socialnämnden har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp de behöver.
- **2 a kap. 3§** Bosättningskommunens ansvar.
- **2 a kap. 8 § och 9 §** Ansökan om insatser i annan kommun.

¹⁸Ibid, 21ff

¹⁹ Ibid, 21ff

- **3 kap. 1 §** Vissa uppgifter inom socialtjänsten, fastställer att socialnämnden ansvarar för att individuella inriktade insatser är anpassade till den enskildes behov samt samarbetar med såväl interna som externa samhällsorgan, organisationer m.fl.
- **3 kap. 3§** Socialtjänstens insatser ska vara av god kvalitet och uppgifterna skall utföras av personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.
- **4 kap. 1§** Rätten till bistånd.
- **5 kap. 1§** Särskilda bestämmelser för olika grupper, bl.a. ska Socialnämnden verka för att barn och ungdomar växer upp under trygga och goda förhållanden.

1.5.1 Handböcker, föreskrifter och allmänna råd

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd:

- *Våld i nära relationer* (SOSFS 2014:4),
- *Ekonomiskt bistånd* (SOSFS 2013:1) samt,
- Handboken *Våld* som grundläggande verktyg i arbetet.

2. Samordning av insatser

Enligt föreskrift SOSFS 2014:4 Våld i nära relation ska Socialnämndens insatser i en familj samordnas så att de inte motverkar varandra. Samordningen ska hela tiden ske med beaktande av behovet av trygghet och säkerhet hos våldsutsatta och barn som bevittnat våld.²⁰

Utredning av och insatser i ärenden gällande våld i nära relation, eller barn som bevittnat våld, ska därför, samordnas med de enheter/socialsekreterare som i övrigt har en pågående kontakt med den aktuella familjen.

Samordningen kan ta formen av flerpartsmöten för att hela situationen och behovet av stöd lättare ska kunna bedömas. Även hanteringen av den enskildes säkerhet kan behöva samordnas. Om flera i familjen har insatser behöver dessa samordnas tidsmässigt och innehållsmässigt.²¹ Om flera enheter/socialsekreterare är inblandade i ett ärende ska en intern samverkansplan göras, men endast om den enskilde samtycker till detta. Den enskilde ska i största möjliga mån vara med vid planeringen. Vid behov kan det behövas gemensam handledning och gemensamma utbildningar för att underlätta en samsyn kring ärendena. I samtliga ärenden där samverkan är aktuellt ska hänsyn tas till sekretesslagstiftning²².

2.1 Extern samverkan och andra myndigheters ansvar

Enligt föreskrift 2014:4 Våld i nära relationer²³ ska Socialnämnden samverka externt med andra verksamheter, myndigheter och organisationer som berörs för att skapa förutsättningar för att samordna insatser från de olika aktörerna så att de inte motverkar varandra. Detta ska även göras om insatser ges till flera i familjen²⁴. Socialnämnden ska aktivt verka för att samverkan kommer till stånd i fråga om barn som far illa eller riskerar att fara illa. Samverkan ska ske tillsammans med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs.²⁵ I samtliga ärenden där individen har behov av insatser från både socialtjänsten och från hälso- och sjukvården ska kommunen tillsammans med regionen upprätta en samordnad individuell plan (SIP). Om kommunen eller regionen bedömer att planen behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda ska planen upprättas. Planen ska upprättas om den enskilde samtycker till det och om det är möjligt ska planen upprättas tillsammans med den enskilde. Av planen ska framgå vilka insatser som behövs, vilka insatser respektive

²⁰ SOSFS 2014:4. *Våld i nära relationer*.

²¹ Socialstyrelsen. *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Artikelnummer 2015-4-4, 55

²² ibid

²³ SOSFS 2014:4. *Våld i nära relationer*.

²⁴ ibid

²⁵ SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen*. 5 kap 1a§.

huvudman ska svara för, vilka åtgärder som vidtas av någon annan än kommunen eller regionen och vem av huvudmännen som ska ha det övergripande ansvaret för planen.²⁶

I samtliga ärenden där samverkan är aktuellt ska hänsyn tas till sekretesslagstiftning. Samverkan ska hela tiden ske med beaktande av behovet av trygghet och säkerhet hos våldsutsatta och barn som bevittnat våld.²⁷

Socialtjänsten kan behöva samverka med en rad olika myndigheter och ideella föreningar utifrån den enskildes behov. Socialkontoret ska tillse att former finns för extern samverkan på övergripande nivå medan ansvarig socialsekreterare ansvarar för extern samverkan i individuella ärenden.

²⁶ SFS 2001:453. *Socialtjänstlagen*. 2 kap 7§.

²⁷ SOSFS 2014:4. *Våld i nära relationer*.

3. Insatser

I många fall vet inte personen vilka möjligheter till skydd och stöd som finns och personen kan därför behöva få information om detta. Syftet med insatserna är att våldet ska upphöra och att de ska bidra till att stärka den enskilde. Bedömningen av insats ska göras utifrån risknivå och stöd- och behandlingsnivå. Personens grad av motivation behöver också vägas in.²⁸

En viktig del i det förebyggande arbete och för att motverka att den våldsutsatta och eventuella barn inte utsätts för mer våld är att våldsutövaren får stöd i att bearbeta sin våldsproblematik.²⁹

Om insatsen utförs av någon annan än den som handlagt ärendet ska ett uppdrag skickas till den som utför insatsen. Utföraren ska sedan tillsammans med den enskilde mer i detalj beskriva hur insatsen ska genomföras i en genomförandeplan.³⁰

3.1 Våldsutsatta

3.1.1 Boende

Socialkontoret ska erbjuda våldsutsatta och eventuellt medföljande barn lämpligt tillfälligt boendet om den som är utsatt inte själv kan ordna annan bostad eller om detta inte bedöms som säkert. Boendet ska motsvara det behov av skydd som framkommer i utredning och riskbedömning. Socialkontoret behöver beakta de särskilda behov som kan finnas för olika grupper t ex äldre och yngre personer, män, barn, kvinnor med missbruksproblematik, ungdomar utsatta för hedersrelaterat våld, personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar, hbt-personer och personer med utländsk bakgrund³¹. Hotell eller liknande är i de flesta fall olämpligt utifrån dels säkerhetssynpunkt och dels utifrån att den typen av boenden inte är anpassade eller avsedda för vuxna och barn i kris³².

3.1.1.1 Akutlägenhet

Målet med insatsen är att personen i ett *akut* läge skall få tillfälligt boende för att få möjlighet att själv ordna boendesituationen på annan sätt. Både kvinnor och män kan vara aktuella för boendet men övervägande måste göras i det enskilda fallet om det är lämpligt att personen bor i bostäderna

²⁸ Stockholm stad. *Våld i nära relation. Riktlinjer för handläggning inom Stockholms stads socialtjänst*. Beslutande av KF 2014-03-14, 13

²⁹ Ibid, 14

³⁰ Ibid, 13

³¹ Socialstyrelsen. *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Artikelnummer 2015-4-4, 110

³² Ibid, 111

utifrån vem/vilka som redan bor i bostäderna och om det finns andra hinder att personen bor i dessa lägenheter. Personer som varit utsatta för någon form av våld i nära relationer har förtur till bostäderna. Personer som har barn har förtur till bostäderna. Om anledning till placeringen är någon typ av våld i nära relationer är de egna ekonomiska förutsättningarna inget hinder för placering, däremot skall hyra/egenavgift tas ut. Tidsgräns för boendet är i normalfallet 3 månader och förlängning kan endast komma i fråga i avvaktan på inflytt i eget boende och där kontrakt/avtal styrker detta. Personen skall samtidigt som handlingsplan upprättas få en lista på tips för att söka andra bostäder.

3.1.1.2. Skyddat boende

Socialnämnden ansvarar för att tillhandahålla skyddat boende för våldsutsatta. Skyddat boende definieras som: "boendeinrättning som tillhandahåller platser för heldygnsvistelse avsedda för personer som behöver insatser i form av skydd mot hot, våld eller andra övergrepp tillsammans med andra relevanta insatser"³³. Målgruppen för insatsen är vuxna utsatta för våld i en nära relation med eventuellt medföljande barn. Insatsen kan även vara aktuell i fall där en person under 18 år är utsatt för hedersrelaterat våld eller våld av en partner. Barn- och ungdomsenheten ska snarast informeras om medföljande barn i skyddat boende.³⁴ Det är viktigt att vuxnenhetens socialsekreterare och barn- och ungdomsenhetens socialsekreterare har ett nära samarbete.

Bedömningen ska bygga på en bedömning av den skyddsökandes behov, akut samt på kort och lång sikt och den skyddsökandes egna upplevelse av våldsutsattheten, av riskerna, ska tillmätas stor betydelse. Insatsen kan beviljas under pågående utredning vid akut behov och i ett första läge kan den skyddsökandes egna uppfattning av risker och farlighet användas som en första bedömning av risken för att senare kompletteras med en mer strukturerad bedömning.³⁵

De egna ekonomiska förutsättningarna är inget hinder för placering, däremot skall hyra/egenavgift tas ut. Socialsekreterare vid barn- och ungdomsenheten ska försäkra sig om att förskole- och skolsituationen löser sig på ett säkert sätt för medföljande barn på skyddat boende³⁶.

3.1.2 Råd och stöd

Våldsutsatta kan erbjudas följande:

Enskilda stödsamtal där samtalen utgår från bland annat våldet och dess konsekvenser för att stödja den enskilde till att förstå sin situation och stärka och motivera den enskilde till ett liv utan våld. Samtalen syftar till att synliggöra våldet och tydliggöra var ansvaret ligger. Våldet ska sättas i ett sammanhang både på ett individuellt plan och i relation till samhällsstrukturen. Vid enskilda

³³ Socialstyrelsen. *Fristad från våld- en vägledning om skyddat boende*. Artikelnummer: 2013-9-2, 11

³⁴ Ibid, 13ff

³⁵ Ibid, 13ff

³⁶ Stockholm stad. *Våld i nära relation. Riktlinjer för handläggning inom Stockholms stads socialtjänst*. Beslutande av KF 2014-03-14, 14

stödsamtal används samtalsmetoden motiverande samtal som har visat sig användbar vid ärenden där det förekommer våld.

Samhällsinformation. Den enskilde behöver få bästa möjliga underlag för att kunna fatta ett beslut och kan därför behöva få information om rättigheter och skyldigheter utifrån den aktuella situationen. Den enskilde kan även behöva bli länkad till andra stödåtgärder.

3.1.3 Ekonomiskt bistånd

I arbetet med ekonomiskt bistånd är det viktigt att uppmärksamma det behov av hjälp som kan finnas i bidragshushållen i samband med våld i nära relation och i samband med hedersrelaterat våld. Vid prövning av rätten till ekonomiskt bistånd ska alltid behovsbedömningen kompletteras med en ekonomisk prövning, d.v.s. om kvinnan själv har inkomster eller tillgångar som kan tillgodose dennes ekonomiska behov. Att hänvisa till försörjningsskyldigheten är olämpligt i det akuta skedet. Den våldsutsatta och våldsutövaren ska ha separat akter.

Våldsutsatta personer kan behöva söka om akut bistånd upprepade gånger och bedömning kring vilka krav som ska ställas behöver göras i varje enskilt fall men det kan finnas skäl till att i det akuta läget bortse från den gängse behovsbedömningen och istället göra en riskbedömning kring t ex ifall den enskilde kan få tillgång till handlingar och bankkort utan risk. Det kan även finnas anledning till att beräkna kostnader enligt riksnorm till högre nivå bland annat på grund av den våldsutsatta har högre kostnader på grund av våld i nära relation eller efter att ha varit utsatta för annat brott. För ytterligare information kring ekonomiskt bistånd till våldsutsatta se Socialstyrelsens handbok *Våldshandbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*³⁷.

3.1.4 Kontaktperson

Kontaktperson kan vara en lämplig insats på längre sikt för att bryta isolering och beroende när det gäller t ex ungdomar som utsätts för hedersrelaterat förtryck och våld samt kvinnor som är nyanlända till Sverige.³⁸

3.2 Våldsutövare

Socialkontoret ska tillhandahålla insatser för våldsutövare och personer som är i riskzonen för att utöva våld. Detta kan antingen ske genom interna öppenvårdsinsatser eller genom avtal med externa aktörer. Insatser till våldsutövare eller personer som är i riskzonen för att utöva våld är viktigt utifrån det förebyggande arbetet och för att motverka att våldsutsatta blir utsatta för mer våld eller att barn fortsätter bevittna våld. Det är viktigt att insatser till våldsutövare innefattar ett säkerhetsperspektiv när det gäller våldsutsatta och barn.³⁹

³⁷ Socialstyrelsen. *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Artikelnummer 2015-4-4, 105

³⁸ Stockholm stad. *Våld i nära relation. Riktlinjer för handläggning inom Stockholms stads socialtjänst*. Beslutande av KF 2014-03-14, 15

³⁹ Socialstyrelsen. *Våld. Handbok om socialtjänstens och hälso-och sjukvårdens arbete med våld i nära relationer*. Artikelnummer 2015-4-4, 62

3.2.1 Boende

Istället för att den våldsutsatta och eventuella barn flyttar från det gemensamma boendet är ett alternativ att våldsutövaren flyttar. Ekerö socialtjänst ska i första hand undersöka detta alternativ och det kan då vara aktuellt med att bevilja någon form av tillfälligt boende till våldsutövaren i avvaktan på att personen kan ordna boende på egen hand. Samma krav ska ställas på våldsutövaren som andra som beviljas tillfälligt boende. En förutsättning för att det ska vara aktuellt att bevilja boende till våldsutövaren är att den våldsutsatta ska vilja bo kvar i det gemensamma boendet och att en bedömning görs från socialtjänstens sida gällande risken för ytterligare våld i fall den våldsutsatta bor kvar i boendet⁴⁰.

⁴⁰ Ibid, 62